

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2018. január 25. *

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – 44/2001/EK rendelet – A 15. és a 16. cikk – Joghatóság fogyasztói szerződések esetén – A »fogyasztó« fogalma – Ugyanazon szolgáltatóval vagy eladóval szemben érvényesítendő igények fogyasztók közötti engedményezése”

A C-498/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2016. szeptember 19-én érkezett, 2016. július 20-i határozatával terjesztett elő a

Maximilian Schrems

és

a **Facebook Ireland Limited** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, J. Malenovský, M. Safjan (előadó), D. Šváby és M. Vilaras bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. július 19-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- M. Schrems képviseletében W. Proksch és H. Hofmann Rechtsanwälte,
- a Facebook Ireland Limited képviseletében N. Pitkowitz, M. Foerster és K. Struckmann Rechtsanwälte,
- az osztrák kormány képviseletében G. Eberhard és G. Kunnert, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviseletében T. Henze, R. Kanitz és M. Hellmann, meghatalmazotti minőségben,
- a portugál kormány képviseletében M. Figueiredo, L. Inez Fernandes és S. Duarte Afonso, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

– az Európai Bizottság képviselőjében M. Wilderspin és M. Heller, meghatalmazotti minőségben, a főtanácsnok indítványának a 2017. november 14-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.) 15 és 16. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az Ausztriában lakóhellyel rendelkező Maximilian Schrems és az Írországbán székhellyel rendelkező Facebook Ireland Limited között M. Schrems magán Facebook-fiókjára, valamint hét másik, az e fiókokkal kapcsolatos jogait ezen előbbi személynek átengedő személy magán Facebook-fiókjaira vonatkozó megállapítás és tevékenység megtiltása, tájékoztatás, elszámolás, valamint 4000 eurónak megfelelő összeg megfizetése tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

A 44/2001 rendelet

- 3 A 44/2001 rendelet (8), (11) és (13) preambulumbekkezdése értelmében:

„(8) Az e rendelet hatálya alá tartozó eljárások és az e rendelet által kötelezett tagállam területe között kapcsolatnak kell fennállnia. Ennek megfelelően általában közös joghatósági szabályokat kell alkalmazni, ha az alperes az említett tagállamok egyikében lakóhellyel rendelkezik.

[...]

(11) A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg. A jogi személyek székhelyét a közös szabályok átláthatóságának fokozása és a joghatósági okok összeütközése elkerülése végett önállóan kell meghatározni.

[...]

(13) A biztosítási, fogyasztói és munkaszerződésekkel kapcsolatban a gyengébb felet az érdekeinek megfelelő, az általános szabályoknál kedvezőbb joghatósági szabályokkal kell védelemben részesíteni.”

- 4 E rendelet 2. cikke ekképp rendelkezik:

„(1) E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.

(2) Arra a személyre, aki nem állampolgára annak a tagállamnak, ahol lakóhellyel rendelkezik, a tagállam állampolgáira irányadó joghatósági szabályokat kell alkalmazni.”

5 A 44/2001 rendelet II. fejezetének „Joghatóság fogyasztói szerződések esetén” című 4. szakasza a 15–17. cikket foglalja magában.

6 E rendelet 15. cikke így rendelkezik:

„(1) Valamely személy, a fogyasztó által kereskedelmi vagy szakmai tevékenységén kívül eső céllal megkötött szerződéssel kapcsolatos ügyekben a joghatóságot a 4. cikk és az 5. cikk 5. pontjának sérelme nélkül e szakasz határozza meg, ha:

- a) a szerződés tárgya ingó dolgok részletfizetésre történő értékesítése; vagy
- b) a szerződés tárgya olyan részletekben visszafizetendő kölcsön vagy bármely egyéb hitel, amelyet áruk vételének finanszírozására nyújtanak; vagy
- c) minden más esetben, a szerződést olyan személlyel kötötték, aki a fogyasztó lakóhelyének tagállamában kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet folytat, vagy ilyen tevékenysége bármilyen módon az említett tagállamra, illetve több állam között az említett tagállamra is irányul, és a szerződés az ilyen tevékenység körébe tartozik.

(2) Amennyiben a fogyasztó a tagállamban lakóhellyel vagy székhellyel nem rendelkező, azonban valamely tagállamban fiókteleppel, képvisellel vagy más telephellyel rendelkező félrel köt szerződést, a fióktelep, a képviselő vagy más telephely működéséből származó jogvitában a felet úgy kell tekinteni, mintha a lakóhelye vagy székhelye az említett államban lenne.

(3) E szakasz nem alkalmazható a fuvarozási és személyszállítási szerződésekre, kivéve az ugyanazért az árért utazást és szállást biztosító szerződést.”

7 Az említett rendelet 16. cikke előírja:

„(1) A fogyasztó a másik szerződő fél ellen akár annak a tagállamnak a bíróságai előtt, ahol a fél lakóhellyel vagy székhellyel rendelkezik, akár saját lakóhelyének bíróságai előtt indíthat eljárást.

(2) A fogyasztó ellen a másik szerződő fél kizárólag a fogyasztó lakóhelyének [helyesen: lakóhelye szerinti tagállam] bíróságai előtt indíthat eljárást.

(3) E cikk nem érinti a viszontkereset indításához való jogot annál a bíróságnál, amely előtt e szakasznak megfelelően az eredeti kereset nyomán indult peres eljárás folyamatban van.”

8 Ugyanezen rendelet 17. cikke kimondja:

„E szakasz rendelkezéseitől kizárólag olyan megállapodással lehet eltérni, amely:

- 1. a jogvita keletkezését követően jött létre; vagy
- 2. lehetővé teszi a fogyasztó számára az e szakaszban megjelölttől eltérő bíróságok előtti perindítást; vagy
- 3. a szerződés megkötésének időpontjában azonos tagállam területén lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkező fogyasztó és a másik fél között jött létre, az említett állam bíróságainak joghatóságát köti ki, amennyiben az ilyen megállapodás az említett állam jogával nem ellentétes.”

Az 1215/2012/EU rendelet

- 9 A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) hatályon kívül helyezte a 44/2001 rendeletet. Mindazonáltal 66. cikkének (1) bekezdése értelmében az 1215/2012 rendeletet kizárólag a 2015. január 10-ét követően indított bírósági eljárásokra kell alkalmazni.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 10 M. Schrems 2008 óta felhasználója a Facebook közösségi hálónak. Kezdetben e közösségi hálót kizárólag személyes céljaira használta, álnév alatt. 2010 óta használ egy Facebook-fiókot csak magántevékenységek céljára, például a körülbelül 250 ismerőssel történő fotómegosztásra, csetelésre, posztolásra. E fiókban cirill betűkkel írja a nevét annak érdekében, hogy megakadályozza, hogy nevére rákeressenek. Ezenkívül 2011 óta egy saját maga által regisztrált és szerkesztett Facebook-oldalon keresztül is használja a Facebookot abból a célból, hogy a Facebook Irelanddel szembeni fellépéséről, előadásairól, pódiumbeszélgetéseken való részvételéről és médiafellépéseiről beszámoljon a netezőknek, valamint adománygyűjtési felhívások közzététele és könyvei reklámozása céljából.
- 11 2011 augusztusát követően M. Schrems 23 panaszt nyújtott be az ír adatvédelmi bizottsághoz, amelyek közül az egyik a Bíróság előtti előzetes döntéshozatali eljáráshoz vezetett (2015. október 6-i Schrems ítélet, C-362/14, EU:C:2015:650).
- 12 M. Schrems két könyvet publikált az állítólagos adatvédelmi jogsértésekkel szembeni fellépésével összefüggésben – részben díjazás ellenében –, előadásokat tartott többek között hivatásos szervezőknél, számos holnapon írt, például blogokat, online petíciókat, illetve közösségi finanszírozást az alapügy alperese elleni eljárásokhoz. Egyébiránt egyesületet is alapított az adatvédelemhez fűződő alapvető jog érvényesítése céljából, számos kitüntetést kapott, és több mint 25 000 személy igényeket engedményezett rá az egész világból annak érdekében, hogy azokat a jelen eljárásban érvényesítsék.
- 13 Az M. Schrems által alapított egyesület, amelynek célja az adatvédelem érvényesítése, nem profitorientált, célja az adatvédelemhez fűződő alapvető jog érvényesítése, a szükséges háttér-tájékoztatás és médiamunka, valamint a politikai tájékoztatás. Célkitűzése az ezen alapvető jogot esetlegesen veszélyeztető vállalkozások ellen indított közérdekű próbaperek pénzügyi támogatása. Célja továbbá a szükséges költségek finanszírozása, és ehhez megfelelő adományok gyűjtése, kezelése és szétosztása.
- 14 M. Schrems lényegében azt állítja, hogy az alperes többször megsértett számos, különösen az osztrák Datenschutzgesetz 2000-ben (az adatvédelemről szóló 2000. évi osztrák törvény), az ír Data Protection Act 1988-ban (az adatvédelemről szóló 1988. évi ír törvény), illetve a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben (HL 1995. L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.) rögzített adatvédelmi rendelkezést.
- 15 M. Schrems olyan részletes kereseteket nyújtott be a Landesgericht für Zivilrechtssachen Wienhez (bécsi regionális polgári jogi bíróság, Ausztria), amelyek először is az alapügy felperese egyszerű szolgáltatói minőségének, az adott utasításokhoz való kötöttségének, megbízói minőségének – amennyiben a feldolgozás saját céljára történik –, valamint a felhasználási feltételekre vonatkozó szerződéses kikötések érvénytelenségének megállapítására irányultak, másodsorban adatainak saját célra, illetve harmadik személyek céljára történő felhasználásától való eltiltásra, harmadsorban a felperes adatainak felhasználására vonatkozó tájékoztatás adásától való eltiltásra, és negyedsorban elszámolásra, illetve a szerződéses feltételek hozzáigazítása, a kártérítés és a jogalap nélküli gazdagodás tekintetében marasztalásra irányultak.

- 16 Azt állítja, hogy e tekintetben saját igényeire, illetve az alapügy felperesének hét másik szerződéses partnerének hasonló igényeire támaszkodik, akik szintén fogyasztók, Ausztriában, Németországban vagy Indiában laknak, és ezen igényeket a Facebook Ireland elleni keresete céljából a felperesre engedményezték.
- 17 M. Schrems szerint az említett bíróság nemzetközi vonatkozásban fogyasztói joghatósággal rendelkezik a 44/2001 rendelet 16. cikke (1) bekezdésének megfelelően.
- 18 A Facebook Ireland elsősorban a nemzetközi joghatóság hiányára vonatkozóan emel kifogást.
- 19 A Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (bécsi regionális polgári jogi bíróság) azon okból utasította el M. Schrems keresetét, hogy tekintettel arra, hogy a Facebookot szakmai célokra is használta, nem hivatkozhat a fogyasztói joghatóságra. E bíróság szerint az engedményező részére alapított magánjogi joghatóság nem száll át az engedményesre.
- 20 M. Schrems az elsőfokú végzéssel szemben fellebbezést nyújtott be az Oberlandesgericht Wienhez (bécsi regionális felsőbíróság, Ausztria). Ez utóbbi részben megváltoztatta ezt a végzést. Helyt adott az alapügy felperese és az alapügy alperese által személyesen kötött szerződéshez kapcsolódó követeléseknek. Ezzel szemben elutasította a keresetet abban a részében, amely az engedményezett igényekre vonatkozott, azon okból, hogy a fogyasztói joghatóság akkor vonatkozik az alapügy felperesére, ha saját igényeit érvényesíti. Következésképpen M. Schrems nem támaszkodhatott sikeresen a 44/2001 rendelet 16. cikke (1) bekezdésének második fordulataira az engedményezett követelések érvényesítése során. Mindazonáltal, ezt meghaladóan, e bíróság elutasította a Facebook Ireland által hivatkozott eljárási kifogásokat.
- 21 Mindkét fél felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő e határozattal szemben az Oberster Gerichtshofhoz (legfelsőbb bíróság, Ausztria).
- 22 E bíróság előadja, hogy ha az alapügy felperese „fogyasztónak” minősült volna, az eljárást Bécsben kellett volna megindítani. Ugyanez vonatkozik az azon igényekre vonatkozó eljárásokra, amelyek Bécsben lakóhellyel rendelkező fogyasztókat érintenek. E tekintetben nem jelentene lényeges további terhet az alapügy alperese számára, ha ezen eljárás során további engedményezett igényekkel szemben is védekeznie kellene.
- 23 A kérdést előterjesztő bíróság mindazonáltal úgy ítéli meg, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatára tekintettel nem válaszolható meg a szükséges bizonyossággal az a kérdés, hogy mennyiben hivatkozhat a fogyasztói joghatósági okra az a fogyasztó, akire más fogyasztók igényeket engedményeznek együttes érvényesítés céljából.
- 24 E körülményekre figyelemmel az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni a 44/2001/EK rendelet 15. cikkét, hogy az e rendelkezés értelmében vett »fogyasztó« elveszti e minőségét, ha egy magán Facebook-fiók hosszabb idejű használatát követően az igényei érvényesítésével összefüggésben könyveket publikál, részben fizetett előadásokat is tart, honlapokat működtet, adományokat gyűjt az igények érvényesítéséhez, és számos fogyasztó rá engedményezi az igényeit azon ígéret ellenében, hogy a per esetleges eredményét a perköltségek levonása után e fogyasztók részére juttatja?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a 44/2001/EK rendelet 16. cikkét, hogy a fogyasztó valamely tagállamban a fogyasztói szerződésből eredő saját igényeivel egyidejűleg
- a) az azonos tagállamban,
 - b) más tagállamban vagy
 - c) harmadik országban

lakóhellyel rendelkező más fogyasztók azonos tárgyú igényeit is érvényesítheti a *forum actoris* előtt, ha ezen igényeket ugyanazon alperessel kötött fogyasztói szerződések alapján ugyanazon jogi összefüggésben engedményezték rá, és ha az engedményezés nem esik a felperes kereskedelmi vagy szakmai tevékenységébe, hanem az igények együttes érvényesítését szolgálja?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 25 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 15. cikkét, hogy egy magán Facebook-fiók felhasználó nem veszíti el az e cikk értelmében vett „fogyasztói” minőségét, amennyiben könyveket publikál, előadásokat tart, honlapokat üzemeltet, adományokat gyűjt és számos fogyasztó igényeit magára engedményeztetni a célból, hogy azokat bíróság előtt érvényesítse.
- 26 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy mivel a 44/2001 rendelet az új tagállamoknak az alábbi egyezményhez való csatlakozásáról szóló későbbi egyezményeivel módosított, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.) helyébe lépett, a Bíróság által az ezen egyezmény rendelkezéseire vonatkozóan adott értelmezés az említett rendelet rendelkezéseire is érvényes, amennyiben e jogszabályok rendelkezései „egyenértékűnek” tekinthetők (2015. január 28-i Kolassa ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 A 44/2001 rendelet szerkezetéből következően az alperes lakóhelye szerinti tagállam joghatósága jelenti a főszabályt, amely e rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében kerül megállapításra. Az e rendelkezésben pontosan felsorolt azon esetek, amelyekben az alperest valamely másik tagállam joghatósága előtt lehet perelni, csak a főszabály alóli kivételeket jelentik. Következésképpen a főszabály alóli kivételeket megállapító joghatósági szabályok szigorúan értelmezendők, vagyis nem adható ezeknek olyan értelmezés, amely túlmutat az említett rendelet által kifejezetten meghatározott eseteken (lásd ebben az értelemben: 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 32. pont).
- 28 Ha a 44/2001 rendeletben használt – és különösen az e rendelet 15. cikke (1) bekezdésében szereplő – fogalmakat egymástól függetlenül, elsősorban a hivatkozott rendelet szerkezetének és céljainak megfelelően kell értelmezni annak érdekében, hogy ezáltal e rendelet egységes alkalmazása valamennyi tagállamban biztosítva legyen (2015. január 28-i Kolassa ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), a fogyasztói szerződések terén az európai jogalkotó által kitűzött célok tiszteletben tartásának, valamint az uniós jog koherenciájának biztosítása érdekében különösen a „fogyasztónak” a más uniós jogi rendeletekben szereplő fogalmait is figyelembe kell venni (2013. december 5-i Vapenik ítélet C-508/12, EU:C:2013:790, 25. pont).
- 29 E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy a „fogyasztónak” a 44/2001 rendelet 15. és 16. cikke szerinti fogalmát megszorítóan kell értelmezni, és – a szerződés céljára és természetére tekintettel – a különleges szerződéssel érintett személy helyzetére, nem pedig az érintett személy szubjektív körülményeire kell hivatkozni, mivel ugyanazt a személyt bizonyos ügyletekkel kapcsolatban fogyasztónak, míg másokkal összefüggésben már gazdasági szereplőnek lehet tekinteni (lásd ebben az értelemben: 1997. július 3-i Benincasa ítélet, C-269/95, EU:C:1997:337, 16. pont; 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 36. pont).
- 30 A Bíróság ebből arra a következtetésre jutott, hogy a kizárólag az egyén magánfogyasztásával kapcsolatos szükségleteinek kielégítését célzó, szakmai tevékenységtől vagy ilyen céltól függetlenül kötött szerződés tartozik azon különleges rendelkezések hatálya alá, amelyeket az említett rendelet a

fogyasztó – mint gyengébbnek tartott fél – védelmére ír elő, ezzel szemben ez a védelem a szakmai tevékenység célját szolgáló szerződés esetén indokolatlan (lásd ebben az értelemben: 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 36. pont).

- 31 Ebből az következik, hogy a 44/2001 rendelet 15–17. cikkében foglalt különös joghatósági szabályok főszabály szerint csak abban az esetben alkalmazhatók, ha a felek között kötött szerződés célja az érintett áru vagy szolgáltatás szakmai vagy kereskedelmi tevékenységtől független felhasználása (lásd ebben az értelemben: 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 37. pont).
- 32 Konkrétan azon személyt illetően, aki részben gazdasági tevékenysége körében köt szerződést, vagyis csak részben független az ilyen jellegű tevékenységtől, a Bíróság megállapította, hogy ez a személy csak abban az esetben hivatkozhat a hivatkozott rendelkezésekre, ha az említett szerződésnek az érdekelt fél szakmai tevékenységével való kapcsolata olyan csekély, hogy az mellékesnek tekinthető, és így összességében véve elhanyagolható szerepet játszik abban az ügyletben, amely miatt a szerződés megkötésre került (lásd ebben az értelemben: 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 39. pont).
- 33 Ezen elvek fényében kell megvizsgálni, hogy egy Facebook-felhasználó nem veszíti-e el a 44/2001 rendelet 15. cikkének értelmében vett „fogyasztói” minőségét az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között.
- 34 E tekintetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból elsősorban az következik, hogy M. Schrems először, 2008 és 2010 között, egy olyan Facebook-fiókot használt, amelyet kizárólag magáncélra hozott létre, míg 2011-et követően egy Facebook-oldalt is használt.
- 35 Az alapügy felperese szerint két különböző szerződés létezik, nevezetesen egy a Facebook-oldal, egy másik pedig a Facebook-fiók tekintetében. Ezzel szemben a Facebook Ireland szerint a Facebook-fiók és a Facebook-oldal egyetlen és ugyanazon szerződéses jogviszonyba tartoznak.
- 36 Bár a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megállapítása, hogy M. Schremset és a Facebook Irelandet ténylegesen összekapcsolja-e egy vagy több szerződés, és hogy ebből következtetéseket vonjon le a „fogyasztói” minőséget illetően, meg kell állapítani, hogy még egy, a Facebook-fiók és a Facebook-oldal közötti esetleges szerződéses kapcsolat sem érintené az említett minőségnek a jelen ítélet 29–32. pontjában hivatkozott elvek fényében történő értékelését.
- 37 Ezen értékelés keretében a jelen ítélet 29. pontjában hivatkozott azon követelménynek megfelelően, miszerint a „fogyasztónak” a 44/2001 rendelet 15. cikkének értelmében vett fogalmát megszorítóan kell értelmezni, egy hosszú távú használatra szánt digitális közösségi háló szolgáltatásait illetően elsősorban az e szolgáltatások igénybevételeének legutóbbi alakulását kell figyelembe venni.
- 38 Ezen értelmezésből elsősorban az következik, hogy e szolgáltatások igénybevevője felperesként csak akkor hivatkozhat a fogyasztói minőségre, ha e szolgáltatások alapvetően nem szakmai használata – aminek céljából kezdetben megkötötték a szerződést – a későbbiekben nem ölt magára alapvetően szakmai jelleget.
- 39 Ezzel szemben, tekintettel arra, hogy a „fogyasztó” fogalmát a „gazdasági szereplő” fogalmával szembeállítva kell meghatározni (lásd ebben az értelemben 1997. július 3-i Benincasa ítélet, C-269/95, EU:C:1997:337, 16. pont; 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 36. pont), és e fogalom független azon konkrét ismeretektől, amelyekkel az érintett személy ténylegesen rendelkezik (2015. szeptember 3-i Costea ítélet, C-110/14, EU:C:2015:538, 21. pont), és sem az a tapasztalat, amelyet e személy szerezhett azon területen, amelyhez az említett szolgáltatások tartoznak, sem pedig az e szolgáltatások igénybevevői jogainak és érdekeinek képviseletére irányuló kötelezettségvállalásai nem foszthatják meg e személyt a 44/2001 rendelet 15. cikk értelmében vett „fogyasztói” minőségtől.

- 40 A „fogyasztó” fogalmának azon értelmezése ugyanis, amely kizárná az ilyen tevékenységeket, akadályozhatná azon jogok hatékony védelmét, amelyekkel a fogyasztók rendelkeznek szakmai szerződő felekkel szemben, a személyes adataik védelmére vonatkozó jogokat is beleértve. Ez az értelmezés sértené a fogyasztók érdekeinek védelmét célzó önszerveződéshez való jogaik megerősítésére irányuló, az EUMSZ 169. cikk (1) bekezdésében rögzített célkitűzést.
- 41 A fenti megfontolások összességére figyelemmel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy egy magán Facebook-fiók felhasználó nem veszíti el az e cikk értelmében vett „fogyasztói” minőségét, ha könyveket publikál, előadásokat tart, honlapokat üzemeltet, adományokat gyűjt és több fogyasztó igényeit is magára engedményeztetni a célból, hogy azokat bíróság előtt érvényesítse.

A második kérdésről

- 42 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 16. cikkének (1) bekezdését, hogy az nem alkalmazható a fogyasztó olyan keresetére, amely arra irányul, hogy a lakóhelye szerinti bíróság előtt ne csak saját igényeit, hanem az ugyanabban a tagállamban, más tagállamokban, vagy harmadik államokban lakóhellyel rendelkező fogyasztók által engedményezett igényeket is érvényesítsen.
- 43 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy a 44/2001 rendelet II. fejezetének 4. szakaszában foglalt joghatósági szabályok kivételt képez mind az e rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott általános joghatósági szabály alól, amely azon tagállam bíróságainak joghatóságát mondja ki, amelynek területén az alperes lakóhelye található, mind pedig az ugyanezen rendelet 5. cikkének 1. pontjában meghatározott, a szerződések esetén előírt különös joghatósági szabály alól, amelynek értelmében az eljárás tárgyát képező kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság rendelkezik joghatósággal. Ennek megfelelően e szabályokat szükségszerűen megszorítóan kell értelmezni (lásd: 2015. január 28-i Kolassa ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 44 A Bíróság már megállapította, hogy mivel a 44/2001 rendelet 15. és azt követő cikkei által létrehozott különös rendszer alapjául a másik szerződő félnél gazdasági értelemben gyengébbnek és jogi kérdésekben kevésbé jártasnak tartott fogyasztó védelmének biztosítása szolgál, a fogyasztó csak akkor részesül védelemben, ha egy eljárásban személyesen vesz részt felperesként vagy alperesként. Következésképpen arra a felperesre, aki maga nem részese a szóban forgó fogyasztói szerződésnek, nem vonatkozik a fogyasztói joghatóság (lásd ebben az értelemben: 1993. január 19-i Shearson Lehman Hutton ítélet, C-89/91, EU:C:1993:15, 18., 23. és 24. pont). E megfontolások az olyan fogyasztó tekintetében is érvényesek, amelyre más fogyasztók igényeiket engedményezték.
- 45 Ugyanis az említett rendelet 16. cikkének (1) bekezdésében foglalt, a fogyasztókkal kötött szerződésekre vonatkozó joghatósági szabályokat e cikk megfogalmazásának megfelelően kizárólag a fogyasztó által a másik szerződő fél ellen indított eljárásra kell alkalmazni, ami szükségszerűen azt feltételezi, hogy a fogyasztó a szóban forgó eladóval vagy szolgáltatóval kötött szerződést (2015. január 28-i Kolassa ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 32. pont).
- 46 A fogyasztó és a szóban forgó eladó vagy szolgáltató közötti szerződésre vonatkozó feltétel lehetővé teszi a joghatósági szabályok kiszámíthatóságának biztosítását, ami a 44/2001 rendelet egyik célja, amint az (11) preambulumbekkezdéséből is következik.

- 47 Végül, szemben azzal, amit a jelen eljárás keretében M. Schrems, valamint az osztrák és a német kormány állított, a fogyasztó-engedményes tekintetében az a tény, hogy a lakóhelye szerinti bíróságon mindenképpen nyújthat be keresetet olyan, az engedményezettekhez hasonló igények jogcímén, amelyek a személyesen az alperessel kötött szerződésen alapulnak, nem olyan jellegű, hogy annak alapján az engedményezett igények is e bíróság joghatósága alá tartozhatnának.
- 48 Amint ugyanis azt a Bíróság egy másik összefüggésben már megállapította, a követelések átruházása önmagában nem befolyásolhatja a joghatósággal rendelkező bíróság meghatározását (2013. július 18-i ÖFAB ítélet, C-147/12, EU:C:2013:490, 58. pont; 2015. május 21-i CDC Hydrogen Peroxide ítélet, C-352/13, EU:C:2015:335, 35. pont). Ebből az következik, hogy a 44/2001 rendeletben kifejezetten előírt bíróságoktól eltérő bíróságok joghatósága nem állapítható meg több igénynek egy felperesnél történő koncentrációja által. Következésképpen, amint arra a főtanácsnok is rámutatott indítványának 98. pontjában, az alapügyben szereplőhöz hasonló engedményezés nem alapozhat meg egy új különös joghatóságot a fogyasztó-engedményes vonatkozásában.
- 49 A fenti megfontolások összességére figyelemmel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 16. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható a fogyasztó olyan keresetére, amely arra irányul, hogy a lakóhelye szerinti bíróság előtt ne csak saját igényeit, hanem az ugyanebben a tagállamban, más tagállamokban, vagy harmadik államokban lakóhellyel rendelkező fogyasztók által engedményezett igényeket is érvényesítsen.

A költségekről

- 50 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy egy magán Facebook-fiók felhasználó nem veszíti el az e cikk értelmében vett „fogyasztói” minőségét, ha könyveket publikál, előadásokat tart, honlapokat üzemeltet, adományokat gyűjt és több fogyasztó igényeit is magára engedményezteti a célból, hogy azokat bíróság előtt érvényesítse.**
- 2) **A 44/2001 rendelet 16. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható a fogyasztó olyan keresetére, amely arra irányul, hogy a lakóhelye szerinti bíróság előtt ne csak saját igényeit, hanem az ugyanebben a tagállamban, más tagállamokban, vagy harmadik államokban lakóhellyel rendelkező fogyasztók által engedményezett igényeket is érvényesítsen.**

Aláírások